

Parsha Plug Parshat Vayechi

Bereshit 48:17-20	בראשית מה:יז-כ
<p>14 But Yisrael stretched out his right hand and placed [it] on Ephraim's head, although he was the younger, and his left hand [he placed] on Menasheh's head. He guided his hands deliberately, for Menasheh was the firstborn. 15 And he blessed Yosef and said, "God, before Whom my fathers, Avraham and Yitzchak, walked, God Who sustained me as long as I am alive, until this day, 16 may the angel who redeemed me from all harm bless the youths, and may they be called by my name and the name of my fathers, Avraham and Yitzchak, and may they multiply abundantly like fish, in the midst of the land." 17 And Yosef saw that his father was placing his right hand on Ephraim's head, and it displeased him. So he held up his father's hand to remove it from upon Ephraim's head [to place it] on Menasheh's head. 18 And Yosef said to his father, "Not so, father, for this one is the firstborn; put your right hand on his head." 19 But his father refused, and he said, "I know, my son, I know; he too will become a people, and he too will be great. But his younger brother will be greater than he, and his children[s fame] will fill the nations." 20 So he blessed them on that day, saying, "With you, Yisrael will bless, saying, 'May God make you like Ephraim and like Menasheh,' " and he placed Ephraim before Menasheh.</p>	<p>יד וישלח ישראל את ימיו וישת על ראש אפרים והוא הצעיר ואת שמאלו על ראש מנשה שכל את ידיו כי מנשה הבכור: טו ויברך את יוסף ויאמר האלקים אשר התהלכו אבתי לפניו אברקם ויצחק האלקים הרעה אתי מעודי עדיהם הזה: טז המלאך הגאל אתי מקלרע יברך את הנערים ויקרא בהם שמי ושם אבתי אברקם ויצחק וידגו לרב בקרב הארץ: יז וירא יוסף פי ישיית אביו יד ימינו על ראש אפרים וירע בעיניו ויתמד יד אביו להסיר אתה מעל ראש אפרים על ראש מנשה: יח ויאמר יוסף אל אביו לא כן אבלי פי יזה הבכר שים מיניך על ראשו: יט וימאן אביו ויאמר ידעתי בני ידעתי גם הוא יהיה לעם וגם הוא יגדל ואולם אחיו הקטן יגדל ממנו ורעו יהיה מלא הגוים: כ ויברכם ביום ההוא לאמר בך יברך ישראל לאמר ישמך אלקים כאפרים וכמנשה וישם את אפרים לפני מנשה:</p>

Bereshit 21:9-13	בראשית כא:ט-יג
<p>9 And Sarah saw the son of Hagar the Egyptian, whom she had borne to Avraham, making merry. 10 And Sarah said to Avraham, "Drive out this handmaid and her son, for the son of this handmaid shall not inherit with my son, with Yitzchak." 11 But the matter greatly displeased Avraham, concerning his son. 12 And God said to Avraham, "Be not displeased concerning the lad and concerning your handmaid; whatever Sarah tells you, hearken to her voice, for in Yitzchak will be called your seed. 13 But also the son of the handmaid I will make into a nation, because he is your seed."</p>	<p>ט ותרא שרה את בן הגר המצרית אשר ילדה לאברהם מצחק: י ותאמר לאברהם גרש האמה הזאת ואת בנה כי לא יירש בן האמה הזאת עם בני עם יצחק: יא וירע הדבר מאד בעיני אברהם על אולת בנו: יב ויאמר אלקים אל אברהם אלי ירע בעיניך על הנער ועל אמתך כל אשר תאמר אליך שרה שמע בקלה כי ביצחק יקרא לך זרע: יג וגם את בן האמה לגוי אשימנו כי זרעך הוא:</p>

Rashi on Bereshit 48:19	רש"י על בראשית מה:יט
<p>He too will become a people and he too will be great: For Gideon is destined to be descended from him. [Gideon] through whom the Holy</p>	<p>גם הוא יהיה לעם וגם הוא יגדל: שעתיד גדעון לצאת ממנו</p>

<p>One, blessed be He, will perform a miracle. But his younger brother will be greater than he: for Yehoshua is destined to be descended from him, [and Yehoshua is] the one who will distribute the inheritances of the land and teach Torah to Israel.</p>	<p>שהקב"ה עושה נס על ידו: ואולם אחיו הקטן יגדל ממנו: שעתיד יהושע לצאת ממנו שינחיל את הארץ וילמד תורה לישראל:</p>
--	--

<p>Ramban on Bereshit 48:17</p>	<p>רמב"ן על בראשית מה:יז</p>
<p>It displeased him: Perhaps Yosef loved Menasheh more on account of his being the firstborn. Therefore it displeased him. The correct interpretation in my opinion is that he thought that his father had made a mistake concerning them, and if his blessing will be without true knowledge, it will never be fulfilled for them, as it will not have been done with the proper Ruach HaKodesh. But when his father told him, 'I know, I know', he was reconciled.</p>	<p>וירע בעיניו: אולי יוסף היה אוהב את מנשה יותר בעבור היותו בכור לכן חרה לו. והנכון בעיני כי חשב שטעה אביו בהם, ואם היתה ברכתו בבלי דעת לא תבא ברכתו עליהם כי איננה ברוח הקדש כראוי, וכאשר אמר לו ידעתי בני ידעתי, נתפייס.</p>

<p>Akeidat Yitzchak Bereshit Chapter 32 (Summary)</p>	<p>עקידת יצחק בראשית שער לב</p>
<p>The words of the Torah 'and he was the younger' in describing Ephraim are not to be understood as 'although he was the younger' but rather as 'because he was the younger'. It is clear that God did not intend for Yaakov's left hand to rest on the head of Ephraim. Yaakov was presumably inspired by the order in which God had blessed him in Luz, 'be fruitful and multiply', the 'be fruitful' came first. Since the name 'Ephraim' is derived from the same root as the word 'fruitful', Yaakov took this as a cue. The fact that the right hand represents the more important activities and achievements is well known and already documented in Mishlei 3:16, 'long life from its right, wealth and honor from its left'.</p>	<p>ואמר וישלח ישראל יד ימינו וישת על ראש אפרים וכו' והוא הצעיר זאת אומרת כי צעירותו סיעה בדבר כמו שכתבנו בשער הבכורה. ואולי בברכתו שנתברך בלוז ראה סימן זה במה שנאמר לו (שם ל"ה) אני קל שדי פרה ורבה כי שם אפרים קודם. וגם כאן זכרה יעקב ויאמר אלי הנני מפרך והרבתיך. ומשם למד אפרים ומנשה כראובן ושמעון יהיו לי. וענין הימין והשמאל הוא דבר מפורסם בכל אלו העניינים בפירוש אמר (משלי ג') אורך ימים בימינה בשמאלה עושר וכבוד.</p>

<p>Rav Shimshon Rafael Hirsch</p>	<p>רש"ר הירש בראשית פרק מה פסוק יט</p>
<p>Characteristically here we see again the firstborn placed behind the younger brother. Right down from Cain and Hevel we find this disregard for the firstborn. God was pleased with Hevel, Cain was rejected. Of the sons of Noach, Shem was probably not the eldest. Of Avraham's sons, Yishmael gives place to Yitzchak, of Yitzchak's, Esav to Yaakov, of Yaakov's Reuven to Yosef, of Yosef's Menasheh to Ephraim, and the real ruling leadership came to Yehudah. Moshe too was the younger, David the youngest of his family. The bechorot, firstborn, as a whole lost their status in the nation. Out of all of this one thing is</p>	<p>הרי לפנינו שוב צעיר שהועדף על גבי הבכור. מימי קין והבל ועד הדורות הרחוקים אנחנו רואים קיפוח זה של הבכורים. הבל נרצה בעיני ה' וקין נמאס. כך היה הדבר גם בימי נח: שם אולי לא היה הבכור. בין בני אברהם ישמעאל מפנה את מקומו ליצחק, ובין בני יצחק - עשו ליעקב, בין בני יעקב - ראובן ליוסף, בין בני יוסף - מנשה לאפרים, ועיקר השלטון ניתן ליהודה. גם משה היה צעיר, ודוד היה הצעיר שבאחיו. גדולה מזו, הבכורות בכל ישראל</p>

<p>clear. Whereas on the one hand, the firstborn remains the most favored, is the recognized representative of the family, and has the responsibility of such, and accordingly receives a double portion of the inheritance, and thereby is indicated that really, spirituality and power should go hand in hand, the history of the world, nevertheless shows nothing else but the fight of material power against godly spirituality. The goal is, as was announced to Rebecca, the strong to be in service to the weak. But as an obstacle to this goal, spiritual power and national might are separated from each other (the voice is the voice of Yaakov, but the hands are the hands of Esav)...It is to be taught continuously throughout Jewish history that material power should go hand in hand with the spiritual, but reality does not yet correspond to the ideal...</p>	<p>קיפחו את מעלתם. בכל זה נראה דבר אחד: מצד אחד הרי הבכור נוטל זכויות יתר, הוא הנציג המוכר של המשפחה, ומשום כך הוא נוטל פי שניים. וכך נרמז כי הכוח והרוח חייבים ללכת בד בבד. אך עם זה ההיסטוריה כולה אינה אלא מאבק של הכוח החמרי נגד הרוח האלהית. המטרה היא, כפי שנאמרה לרבקה: "ורב יעבד צעיר" (בראשית כה, כג), החזק יהיה עבד לחלש. אך כל עוד לא הושגה מטרה זו, הרי הכוח הרוחני עומד נבדל מול החיל הלאומי: "הקל קול יעקב והידים ידי עשו" (שם כז, כב)...לדור ודור יורו בהיסטוריה היהודית כי הכוח החמרי חייב להצטרף אל הרוח, אך חזון זה טרם התגשם במציאות...</p>
---	--

Kedushat Levi on Bereshit 48:20	קדושת לוי על בראשית מה:כ
<p>The verse reads, So he blessed them on that day, saying, "With you, Yisrael will bless, saying, 'May God make you like Ephraim and like Menasheh,'" In the verse, Ephraim is placed before Menasheh. The sages explained in Megillah 15a that the attributes of God are not like the attributes of man. Man places a pot to boil and then pours the water into it. God pours the water and then places the pot to boil...Our sages also taught in Megillah 13b that God creates the healing before the wound. The only intention of the suffering is to lead to the help that will be sent afterward...A person who wants to make a small vessel into a big vessel needs to break it. So too, God Who wants to shower man and Who needs his ability to be even greater, sends him suffering or sickness, God forbid. This is the breaking of a small vessel so that afterward it will become bigger...We return to our original question of why Ephraim's name comes before Menasheh's in the blessing...Here, Menasheh's name points to suffering, as it is written 'for God has made me forget...', and the name of Ephraim points to help, as it is written, 'for God has made me fruitful'...Ephraim comes first because he points to the help, before Menasheh, who points to the suffering. This is all to say that for Israel, the help and the healing are created before as antidotes to the suffering.</p>	<p>בפסוק ויברכם ביום ההוא לאמור ישימך אלקים כאפרים וכמנשה: וישם את אפרים לפני מנשה. קודם נבוא לבאר מאמר חכמינו ז"ל במסכת מגילה טו. בוא וראה שלא כמדת הקב"ה מדת בשר ודם. בשר ודם שופת את הקדירה ואחר כך נותן לתוכה מים. ומדת הקב"ה נותן מים ואחר כך שופת את הקדירה...דידוע מאמר חכמינו ז"ל במגילה יג: השם יתברך מקדים רפואה למכה, וכונתו בהצרה רק בשביל הישועה שישלח אחר כך...כדרך בני אדם כשרוצין לעשות מכלי קטן כלי גדול צריכה שבירה, כן השם יתברך הוא רוצה להשפיע להאדם וצריך שיהא ביכולתו שיהיה יותר גדול, גלל כן שלח לו צרה או חולי חס ושלום. שזהו שבירת הכלי קטן שאחר כך יהיה יותר גדול...לפי זה יבואר הפסוק הנ"ל כי יש בכאן דקדוד למה כתב זאת בברכה 'וישם את אפרים לפני מנשה', הלא אנו רואין בברכה ששם אפרים לפני מנשה...והנה השם של מנשה רומז על הצרה, ככתוב 'ויקרא שמו מנשה כי נשני אלקים', והשם של 'אפרים' מרומז על הישועה, כמו שכתוב 'כי הפרני אלקים'...וזהו 'וישם את אפרים' הוא הישועה, 'לפני מנשה' שמרומז על הצרה, כלומר שבישראל עם קדוש הישועה והרפואה הוא קודם, והוא העיקר.</p>